

Vzdělávací obor:

Název oboru: Hudební, taneční a dramatická výchova

Očekávaný výsledek učení:

Kód OVU: UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

Popis úrovně **Splněno**

- Zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení.
- Věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní.
- Rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace.
- Popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby.
- Rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech.
- Využívá jemu dostupné pojmy a terminologii při popisu a případném hodnocení vlastního projevu i projevu druhých.

Premiéra skončila! Jdeme na tiskovku!

Autorka: Silva Macková

Úvod/kontext/anotace:

Dvouhodinová aktivita „Premiéra skončila! Jdeme na tiskovku!“ propojuje divadlo, tanec a hudbu v jednom kompaktním tvůrčím cyklu. V první hodině žáci ve skupinách zvolí společné téma, vyberou si umělecké prostředky, rozdělí role a vytvoří krátké (3–4minutové) vystoupení. Ve druhé hodině své dílo předvedou a následně o něm vedou strukturovanou tiskovou konferenci, v níž v roli tvůrců i „novinářů“ reflektují tvůrčí proces, volbu výrazových prostředků a spolupráci.

Cílem je rozvíjet kulturní kompetenci (tvořivé vyjadřování různými druhy umění) a komunikační kompetenci (jasná, odborná a partnerská komunikace). Bezpečný rámec tiskové konference podporuje sebereflexi i kritické, avšak podpůrné dotazování. Formativní zpětná vazba učitele a žákovské reflexní zápisy uzavírají aktivitu a vytvářejí základ pro další umělecké projekty.

Časová dotace – dvě vyučovací hodiny (přípravná hodina, realizace)

Zadání pro žáky:

1. hodina

- A. Dnes budeme pracovat na krátkých výstupech, které na další hodině představíme ostatním a následně k nim uspořádáme tiskovou konferenci. Zadáme si společné téma a je na vás, zda výstupem bude divadelní, taneční nebo hudební výstup, můžete prostředky divadla, tance a hudby kombinovat.
- B. Navrhuji tyto náměty a společně se rozhodneme pro jeden z nich.

Příklady námětů:

- Když předměty ožijí
- Rozhovor emocí
- Příběh pěti slov

Vybrali jsme si jeden námět a společně vybereme konkrétní předmět/emoce/slova.

- C. Rozdělte se do tří skupin a dohodněte se, jakými prostředky chcete námět zpracovávat.

Příklady:

Když předměty ožijí

Divadelně – hrají předmět nebo hrají s předmětem jako s loutkou, vytvoříme krátký příběh;

Tanečně – vyjadřují předmět pohybem, vytvoříme krátký příběh;

Hudebně – zvuky, které mohou předmětem vytvářet, krátká rytmická hudební improvizace.

Rozhovor emocí

Divadelně – emoce jako postavy se ocitají v určité situaci, lidé se setkávají v určité situaci a jsou charakterizováni každým konkrétním emoci;

Hudebně – hledáme zvukové vyjádření pro každou emoci, zvuková improvizace;

Tanečně – pohybem vyjadřujeme jednotlivé emoce, jejich dialogy...

Příběh pěti slov

Divadelně – jednoduchý inscenovaný příběh na základě pěti slov;

Tanečně – malé pohybové etudy inspirované slovem;

Hudebně – rytmický zvukový, hudební motiv pro každé slovo, společná improvizace.

Můžete ale prostředky všech umění i kombinovat.

- D. Rozdělte si ve skupině role (scenáristé, herci, režiséři, scénografové, choreografové, tanečníci, výběr hudby, hudebníci, dirigent...) a po zbytek hodiny pracujte ve skupinách na tvorbě výsledného tvaru. Není nutné, aby každá role měla svého člověka – rozdělte si je podle potřeby a silných stránek členů skupiny.

Následující hodina

- E. **Předvedení výsledného tvaru** – skupiny předvedou ostatním to, co v předchozí hodině vytvořily.
- F. Teď budou následovat tiskové konference k jednotlivým výstupům. Na úryvcích záznamu z tiskové konference k filmu *Fair play* si ukážeme, jak taková „tiskovka“ probíhá:

<https://www.youtube.com/watch?v=n6EyhLtqbAo>

G. Příprava na tiskovou konferenci

Ve skupinách se připravte na tiskovou konferenci k premiéram:

- K vlastnímu výstupu si připravte krátké sdělení, jak jste na výstupu pracovali, co jste chtěli publiku sdělit... Domluvte se, kdo a co řekne na úvod.
- K oběma výstupům svých spolužáků si připravte pět otázek, vztahujících se k výslednému tvaru i k jeho tvorbě. Použít můžete jen tři, ty další jsou rezerva, kdyby se spolužáci z druhé skupiny ptali na totéž nebo kdyby zbyl čas. Takže si udělejte pořadí důležitosti otázek. Domluvte se, kdo kterou otázku položí.
- Bude probíhat tisková konference. Dbejte na to, abyste se vyjadřovali odborně, používali správné termíny z oblasti divadla/tance/hudby

H. Tisková konference

Upravíme si prostor jako na tiskové konferenci, za stolem budou sedět vždy členové skupiny, která výstup vytvářela. Já budu moderovat „tiskovku“. S dotazy se hlase a já vyzvu toho, kdo se má zeptat. Tisková konference má vždy omezený čas, jakmile vyprší, tisková konference skončí a další dotazy nebude možné klást. V našem případě je to 5–10 minut (podle toho, jaký časový prostor je

k dispozici). Pokud budou vyčerpány všechny otázky a nebudou další, „tiskovka“ skončí. Při tiskové konferenci se chovejte jako tým, který právě uvedl své dílo – představte si, že jste skuteční umělci a že diváci i novináři mají zájem o vaši tvorbu.

I. Reflexe

Nejprve necháme žáky písemně (lze i anonymně) odpovědět na několik otázek, které si učitel zformuluje na základě průběhu aktivity. Následně o nich žáci diskutují ve dvojicích, menších skupinách a společně celá třída.

Příklady:

Pomohl mi k přemýšlení o výstupu rámec tiskové konference?

V čem konkrétně? Cítil/a jsem se jako „tvůrce“ nebo „divák“? Co mi pomohlo více porozumět cizí tvorbě?

Jaké to bylo, mluvit o svém výstupu před ostatními?

Co pro mě bylo nejtěžší a proč? Co mi šlo naopak snadno?

Při sledování ostatních výstupů – co mě zaujalo, překvapilo, inspirovalo?

Co jsem si díky tomu uvědomil/a o divadle, tanci, hudbě – nebo o jejich kombinaci?

Kdy jsme se ve skupině nejlépe domluvili, a kdy to naopak drhlo?

Jak jsme se dohodli na rolích a jak fungovala spolupráce?

Kdy mě práce na výstupu nejvíce bavila a proč?

Bylo to při vymýšlení nápadu, při tvorbě, zkoušení nebo při samotném předvedení?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK kulturní Kulturní a umělecké sebevyjádření Kód: KKT-SVJ-000-ZV5-001	<i>Vyjádřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.</i>	- organizují tvůrčí aktivity, ve kterých mají žáci možnost vyjádřit své myšlenky a pocity prostřednictvím malby, kresby, hudby, divadla, tance, filmu a audiovize nebo psaní literárních textů; tímto způsobem podporují jejich kreativitu a sebevyjádření - propojují žáky do skupin podle jejich uměleckého zaměření a podporují je ve tvorbě společných uměleckých projektů, jako jsou divadelní nebo taneční výstupy, výstavy, projekce audiovizuálních děl, hudební vystoupení; tímto způsobem posilují jejich schopnost spolupráce a komunikace
KK komunikační Vyjadřování Kód: KKK-VYJ-000-ZV5-001	<i>Vyjádřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.</i>	- vytváří příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky a pocity na dané téma (párové diskuse, diskusní kroužky atd.) - při podpoře a hodnocení vyjadřování žáků se orientují zejména na jejich schopnost sdílet vlastní myšlenky, méně už na výstižnost a vytříbenost projevu; pravidelně organizují aktivity, ve kterých žáci prezentují před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností; v přípravě jim pomáhám formulací jasných a předem zadaných kritérií (např. ve formě připravené osnovy, výčtu klíčových informací, předpřipravených frází) - po aktivitách či projektech poskytují modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzují žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků

Metodický komentář pro učitele

Vazba na klíčové kompetence

1. **KK kulturní** (Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění): Žáci si sami volí, zda zpracují společné téma divadlem, tancem, hudbou nebo jejich kombinací. Při tvorbě a prezentaci krátkého vystoupení vnímají, že různé výrazové prostředky mohou nést odlišný význam, a přemýšlejí, jak jej pomocí pohybu, zvuku či dramatické akce sdělit publiku.
2. **KK komunikační** (Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci): Skupinová příprava, rozdělení rolí a následná tisková konference vyžadují jasnou, partnerskou komunikaci. Při „tiskovce“ žáci formulují sdělení o svém díle i odborné dotazy k dílům spolužáků, volí vhodné termíny z oblasti divadla, tance a hudby a respektují pravidla dialogu.

Metodická doporučení pro realizaci

Volba tématu a námětu

Navržené náměty jen ilustrují, jak by takový námět mohl vypadat. Nejlépe, když si žáci sami zvolí námět, který je jim blízký, a spolu s učitelem proberou možnosti, jak ho různými prostředky zpracovat. Pokud bude námětů více, je třeba vybrat jeden společný. Může to být formou anonymního hlasování, aby měli hlas i ti tišší, nebo společnou diskusí (formu volíme zejména podle složení třídy, zkušeností žáků a atmosféry ve třídě).

Tvorba skupin a rolí

Snažte se o vyvážené týmy (kombinace extrovertů, introvertů, zkušených i méně zkušených). Na tabuli uveďte příklady rolí (scenárista, choreograf, hudebník...), ale zdůrazněte, že některé role může zastat i jedna osoba podle silných stránek týmu.

Práce ve skupinách

Obcházejte skupiny a ptejte se: „Co už víte? Co ještě potřebujete?“ Připomeňte časový limit (3–4 minuty výsledného tvaru), abyste zamezili přetahování. Případné technické pomůcky (reproduktor, rekvizity) připravte před začátkem hodiny.

Ukázka tiskové konference

Pusťte krátký dvouminutový úryvek z videokonference k filmu *Fair Play*. Zastavte jej, nechte žáky popsat roli moderátora, tvůrců a novinářů a zmínit typické otázky.

Příprava na „tiskovku“

Cílem této fáze je vytvořit bezpečný prostor pro strukturovanou a zároveň živou reflexi tvorby každé skupiny. Před zahájením „tiskovky“ s žáky krátce zopakujte, co je jejím smyslem: nehodnotit výkon, ale sdílet zkušenosti z tvorby, rozhodování a spolupráce.

Každá skupina by měla být připravena obsadit dvě základní role:

Tým tvůrců – zastupuje tvůrčí skupinu, mluví o volbě tématu, jaké prostředky skupina zvolila (hudební, pohybové, dramatické), co pro ni bylo těžké, co se povedlo.

Publikum/novináři – připraví si dotazy zaměřené na proces tvorby (např. *Jak jste vymýšleli choreografii? Co vás inspirovalo pro hudební část?*).

Nechte každou skupinu během přípravy sepsat 2–3 myšlenky, které určitě chtějí, aby během tiskovky zazněly. Pomůže jim to soustředit se na obsah a zároveň předcházet mlčení.

Vyzvěte skupiny, aby si mezi sebou rozdělily, kdo odpoví na jaký typ dotazu (např. o hudbě, o scénáři...). Předejete tím situacím, kdy nikdo neví, kdo má mluvit.

Pokud některá skupina potřebuje víc podpory, můžete jí nabídnout mini šablonu pro uvedení výstupu: „*Naším*

tématem bylo..., Vybrali jsme si ho, protože..., Rozhodli jsme se použít..., Nejtěžší pro nás bylo..., Nejvíce nás bavilo... a „novinářské“ otázky pro „tiskovku“: *Jak jste se shodli na tématu? Proč jste použili právě tanec/hudbu/slovo? Co byste příště udělali jinak?*

Časové rozvržení:

Každé tiskovce věnujte cca 5–10 minut. Použijte odpočet na tabuli, aby skupiny věděly, kolik času mají. Jako moderátor zajistěte, aby se uplatnily dotazy z obou skupin žáků v rolích novinářů.

Bezpečné publikum

Před prezentacemi výstupů připomeňte pravidla podpůrné atmosféry (tleskáme všem, kritika je věcná a uctívá). Při dotazech žáků vždy jmenovitě vyzvěte tazatele – kultivuje to diskusní řád.

Reflexe

Vyhradte nejméně 10 minut. Nechte žáky nejprve individuálně zapsat odpovědi, teprve poté je sdílejte ve dvojicích či skupině, abyste podpořili hlubší sebereflexi.

Popis ověřování

• Co učitel sleduje

Jak tvořivě a vhodně žáci volí umělecké prostředky.

Zda se všichni členové zapojují do spolupráce a komunikace.

Jak správně a smyslně používají odborné termíny (inscenace, rytmus, choreografie ...).

Hloubku a konkrétnost reflexe při otázkách po tiskové konferenci.

• K čemu žáky vede

K pochopení, že forma a obsah se navzájem ovlivňují a že různé umělecké obory mohou sdělovat totéž různými cestami.

K rozvoji dovedností prezentovat svou tvorbu a argumentovat při obhajobě tvůrčích rozhodnutí.

K vnímání dialogu tvůrce–divák a k uctivé diskusi.

• Jak učitel hodnotí a ověřuje

Pozorování: během práce i prezentací si dělá krátké poznámky (např. checklist „všichni mluvili“, „použil odborný termín“...).

Formativní zpětnou vazbou: po každém výstupu stručně pojmenujte silné stránky a jedno doporučení.

Reflexními zápisy žáků: sbírejte je (klidně anonymně) a využijte k dalšímu plánování – uvidíte, co žákům dělá potíže a co je motivuje.

Takto pojatá dvouhodinová propojuje tvořivou praxi s komunikačními dovednostmi v bezpečném, ale autentickém rámci „profesionální“ tiskové konference a podněcuje žáky k uvědomělému používání uměleckých i jazykových prostředků.

Ukázka řešení

Text/obrázek apod. – pokud je ukázka potřeba

Zdroje

Národní pedagogický institut
České republiky

*Ilustrativní úloha ke vzdělávacímu obsahu RVP ZV
s vazbou na klíčové kompetence*

<https://www.youtube.com/watch?v=n6EyhLtqbAo>